

Sekretarz Stanu

DSRiN-I-0520-15/18

Pani

Barbara Dolniak

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Uprzejmie przedstawiam Pani Marszałek odpowiedź na zapytanie nr. 22394 Pani Poseł Moniki Wielichowskiej, która wpłynęła do Ministerstwa Sprawiedliwości w dniu 28 maja 2018 r. w sprawie procedur przesłuchań ofiar przestępstw seksualnych.

Przepisy Kodeksu postępowania karnego oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu przygotowania przesłuchania przeprowadzanego w trybie określonym w art. 185a-185c Kodeksu postępowania karnego (Dz. U. z dnia 24 grudnia 2013 r.) regulują sposób przeprowadzenia przesłuchania małoletnich pokrzywdzonych przestępstwem popełnionym z użyciem przemocy, groźby bezprawnej lub określonym w rozdziałach XXIII, XXV i XXVI Kodeksu karnego pokrzywdzonego oraz pełnoletnich pokrzywdzonych przestępstwem przeciwko wolności seksualnej i obyczajności.

Przepisy Kodeksu postępowania karnego i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości są wypełnieniem Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej *ustanawiającej normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady z 2001/220/WSiSW*, a w szczególności przepisów art. 23 (prawo do ochrony ofiar o szczególnych potrzebach w zakresie ochrony podczas postępowania karnego) i 24 (prawo do ochrony dzieci będących ofiarami podczas postępowania karnego).

W sprawach o przestępstwa popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej lub określone w rozdziałach XXIII, XXV i XXVI Kodeksu karnego pokrzywdzonego, który w chwili przesłuchania nie ukończył 15 lat, przesłuchuje się w charakterze świadka tylko wówczas, gdy jego zeznania mogą mieć istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, i tylko raz, chyba że wyjdą na jaw istotne okoliczności, których wyjaśnienie wymaga ponownego przesłuchania, lub żąda tego oskarżony, który nie miał obrońcy w czasie pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego. Przesłuchanie przeprowadza sąd na posiedzeniu z udziałem biegłego psychologa. Prokurator, obrońca oraz pełnomocnik pokrzywdzonego mają prawo wziąć udział w przesłuchaniu. Jeżeli oskarżony zawiadomiony o tej czynności nie posiada

obrońcy z wyboru, sąd wyznacza mu obrońcę z urzędu. Na rozprawie głównej odtwarza się sporządzony zapis obrazu i dźwięku przesłuchania oraz odczytuje się protokół przesłuchania. W sprawach o przestępstwa popełnione z użyciem przemocy, groźby bezprawnej lub określone w rozdziałach XXIII, XXV i XXVI Kodeksu karnego pokrzywdzonego który w chwili przesłuchania ukończył 15 lat, przesłuchuje się w warunkach określonych powyżej gdy zachodzi uzasadniona obawa, że przesłuchanie w innych warunkach mogłoby wywrzeć negatywny wpływ na jego stan psychiczny.

Dane gromadzone przez Ministerstwo Sprawiedliwości umożliwiają badanie rzeczywistej liczby przesłuchanych małoletnich w charakterze pokrzywdzonych.

Poniższa tabela przedstawia liczbę przesłuchanych dzieci w charakterze pokrzywdzonego, na przestrzeni lat 2013-2017 w trybie art. 185a k.p.k..¹

Przesłuchano dzieci	w trybie art. 185a k.p.k														
	w sądach rejonowych					w sądach okręgowych					Razem				
	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017	2013	2014	2015	2016	2017
jeden raz	5.514	7.132	7.103	7.584	8.659	64	151	150	145	154	5.578	7.283	7.253	7.729	8.813
więcej razy z powodu wyjścia na jaw istotnych okoliczności, których wyjaśnienie wymaga ponownego przesłuchania	113	170	70	76	72	5	4	2	7	5	118	174	72	83	77
gdy zażądał tego podejrzany, oskarżony, który nie miał obrońcy w czasie pierwszego przesłuchania	48	72	51	71	71`	3	6	3	5	11	51	78	54	76	82
RAZEM	5675	7374	7224	7731	8802	72	161	155	157	170	5747	7535	7379	7888	8972

Powyższe dane wskazują na wzrost liczby przesłuchiwanym dzieci w charakterze pokrzywdzonych. W blisko 98 % przypadków dzieci słuchane były tylko jeden raz, zaś jedynie sporadycznie więcej razy (2%). Analiza powyższych informacji wskazuje, iż przyjęta zasada jednorazowego przesłuchania małoletniego znajduje odzwierciedlenie w praktyce prowadzonych postępowań.

Przesłuchaniem dokonywanym przez sąd w przyjaznym pokoju przesłuchań objęci są również pokrzywdzeni przestępstwem przeciwko wolności seksualnej i obyczajności (art. 197-199 Kodeksu karnego) w każdym wieku. Zgodnie z obowiązującą procedurą karną przyjęcie zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa zgodnie z art. 185c § 1 k.p.k. w sprawach

¹ Dane pochodzą z MS Sądy Rejonowe - Polska MS-S5R Sprawozdanie w sprawie osób osadzonych w pierwszej instancji według właściwości rzeczowej za lata 2013-2017 rok oraz MS Sądy Okręgowe - Polska MS-S5O Sprawozdanie w sprawie osób osadzonych w pierwszej instancji według właściwości rzeczowej za lata 2013 - 2017

o przestępstwa określone w art. 197-199 Kodeksu karnego, jeżeli składa je pokrzywdzony, powinno ograniczyć się do wskazania najważniejszych faktów i dowodów. Przesłuchanie pokrzywdzonego w charakterze świadka przeprowadza sąd na posiedzeniu, w którym mają prawo wziąć udział prokurator, obrońca oraz pełnomocnik pokrzywdzonego. Na rozprawie głównej odtwarza się sporządzony zapis obrazu i dźwięku przesłuchania oraz odczytuje się protokół przesłuchania.

Jeżeli zajdzie konieczność ponownego przesłuchania pokrzywdzonego w charakterze świadka, na jego wniosek przesłuchanie przeprowadza się w sposób wskazany w art. 177 § 1a k.p.k. gdy zachodzi uzasadniona obawa, że bezpośrednia obecność oskarżonego przy przesłuchaniu mogłaby oddziaływać krępująco na zeznania pokrzywdzonego lub wywierać negatywny wpływ na jego stan psychiczny.

Nadto jeżeli przesłuchanie odbywa się z udziałem biegłego psychologa, należy zapewnić, na wniosek pokrzywdzonego, aby był on osobą tej samej płci co pokrzywdzony, chyba że będzie to utrudniać postępowanie.

W świetle powyższych uregulowań zasada jednokrotnego przesłuchania pokrzywdzonego przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności (art. 197-199 Kodeksu karnego) dotyczy ofiary w każdym wieku.

Dane gromadzone przez Ministerstwo Sprawiedliwości umożliwiają badanie rzeczywistej liczby przesłuchanych pokrzywdzonych w trybie art. 183c k.p.k. z uwzględnieniem płci oraz sądu przeprowadzającego czynność procesową.²

Przesłuchano	w trybie art. 183c kpk								
	w sądach rejonowych			w sądach okręgowych			Razem		
	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	mężczyźni	razem	kobiety	chłopcy
ogółem	2813	2583	230	118	106	12	2932	2689	242
w tym w przyjaznym pokoju przesłuchań w sądzie	1972	1830	142	87	77	10	2059	1907	152
w tym poza sądem	558	514	44	14	13	1	572	527	45

W 2017 roku na terenie całego kraju istniało w sądach rejonowych i sądach okręgowych 279 miejsc przyjaznych przesłuchiwanemu. Specjalistyczne pokoje przesłuchań znajdują się także w budynkach komisariatów Policji, prokuratur i organizacji pozarządowych.

Liczba przyjaznych pokoi przesłuchań w latach 2013-2017 na terenie sądów rejonowych i okręgowych. W 2017 roku w sądach powszechnych wzrosła liczba utworzonych przyjaznych pokoi

² Dane pochodzą z MS Sąd Rejonowe - Polska MS-S5R Sprawozdanie w sprawie osób osądzonych w pierwszej instancji według właściwości rzeczowej za lata 2013- 2017 oraz MS Sąd Okręgowe - Polska MS-S5O Sprawozdanie w sprawie osób osądzonych w pierwszej instancji według właściwości rzeczowej za lata 2013- 2017

przesłuchań, których było 279 (2016 - 258, 2015 - 245, 2014 - 192, 2013 - 170), w tym 257 pokoi w sądach rejonowych i 22 w sądach okręgowych.

Ministerstwo Sprawiedliwości monitoruje funkcjonowanie obowiązujących rozwiązań legislacyjnych w zakresie procedury przesłuchań pokrzywdzonych ofiar przestępstw seksualnych w szczególności w zakresie osób małoletnich. Analizie jest poddawana m.in. liczba osób przesłuchanych z uwzględnieniem: wieku, płci, oraz miejsca przeprowadzenia czynności procesowej. Nadto są podejmowane działania w celu zwiększenia liczby przyjaznych pokoi przesłuchań zlokalizowanych na terenie sądów. W chwili obecnej nie toczą się prace legislacyjne w sprawie zmian procedur przesłuchań ofiar przestępstw seksualnych.

Z poważaniem,

Michał Wójcik

/podpisano elektronicznie/